

ዳኞች፡- ዓሊ መሐመድ

ተክሊት ይመስል

ቀንሐ ቂጣታ

ሰናይት አድነው

ጳውሎስ አርሺሶ

አመልካቾች ፡- የኢትዮጵያ እህል ንግድ ድርጅት -ወኪል ነ/ፈጅ ይግረም ነጋሽ ቀረቡ

ተጠሪ ፡- አቶ ካሳሁን በዛብህ -ቀረቡ

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል

ፍ ር ድ

ጉዳዩ አሰሪና ሰራተኛ ጉዳይን የሚመለከትና ጡረታ ለመውጣት ከመጠየቅ ጋር የተያያዘ ሲሆን ክርክሩም የተጀመረው የስር ከሳሽ የነበሩት የአሁን ተጠሪ በአማራ ክልል ደቡብ ወሎ ዞን ደሴ ከተማ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በአመልካች ላይ በመሰረቱት ክስ መነሻነት ነው። የክሱ ፍሬ ነገርም በአጭሩ በአመልካች ድርጅት ውስጥ ለ31 ዓመታት ሳገለግል ቆይቼ እድሜዬ 55 ሲሞላ ጡረታ ለመውጣት ማህበራዊ ዋስትና ብጠይቅም ማህበራዊ ዋስትና ለአመልካች ድርጅት የግል ማህደራን እንዲልክ በደብዳቤ ብጠይቅም አመልካች ድርጅት ለመላክ ፍቃደኛ አይደለምና የግል ማህደራን እንዲልክ ይታዘዝልኝ በማለት ዳኝነት መጠየቁን የሚያሳይ ነው የአሁን አመልካች በበኩሉ ተጠሪ በስራ አጋጣሚ በእጁ የገባ የአመልካች ንብረት ሳያስረክብ የግል ማህደሩን ለመላክ አልችልም ስለሆነም የተጠሪ ክስ ውድቅ ይደረግልኝ በማለት ተከራክረዋል።

ጉዳዩን በመጀመሪያ ደረጃ የተመለከተው ፍ/ቤትም የግራ ቀኙን ክርክርና ማስረጃ ከሰማ በኋላ ጉዳዩን በመመርመር ተጠሪ ከአመልካች ድርጅት ንብረት አልተረከብኩም አላሉም አስረክቤያለሁ ቢሉም ያቀረቡት ማስረጃ ካለመኖሩም በተጨማሪ ያቀረባቸው ምስክሮች ተጠሪ ሊያስረክቡ ሲሄዱ ቢሯቸው ክፍት ሆኖ ስላገኙት ተመለሱ ከማለት ውጪ ንብረት ስለማስረክባቸው አላስረዱም ብሎ ተጠሪ የአመልካችን ድርጅት ንብረት ሳያስረክቡ የግል ማህደራ ለማህበራዊ ዋስትና ይላክልኝ ዘንድ ይታዘዝልኝ በማለት ያቀረቡት አቤቱታ ተቀባይነት የለውም በማለት ውድቅ አድርጎታል።

ተጠሪ በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት የይግባኝ ቅሬታቸውን ለደቡብ ወሎ ዞን ከ/ፍ/ቤት ያቀረቡ ሲሆን ፍ/ቤቱም ቅሬታው መ/ሰጪን መልስ እንዲያቀርብ በማድረግ አከራክረዋል ። ቀጥሎም ተጠሪ ከአመልካች የተረከበውን ንብረት እንዲያስረክብ የሰር ፍ/ቤት መወሰኑ ተገቢ ቢሆንም ንብረት ባለማስረከቡ ብቻ ግን ለጡረታው አፈጻጸም ከማህበራዊ ዋስትና እንዲላክ የታዘዘውን የግል ማህደር አለመላክ የመንግስት ሰራተኛ ጡረታ አዋጅ ቁጥር. 345/95 አንቀጽ 47/2/ን የሚቃረን ነው በማለት የሰር መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ውሳኔ በመሻር አመልካች የተጠሪን የግል ማህደር ለማህበራዊ ዋስትና ይላክ በማለት ወሰነ በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት የአሁኑ አመልካች ለአማራ ክልል፤ ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት የሰበር አቤቱታውን ቢያቀርብም የዞኑ ከ/ፍ/ቤትን ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት እንዲያርም ጉዳዩ የቀረበለት የአማራ ክልል ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት የከፍተኛ ፍ/ቤት ውሳኔ የሚጣራ መሰረታዊ የህግ ጭብጥ የለውም በማለት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 337 /1/ን በመጥቀስ ሰርዞታል ።

አሁን የቀረበው የሰበር አቤቱታም ይህን በሰር ፍ/ቤቶች የተሰጠውን ውሳኔ በመቃወም እንዲታረም ሲሆን አቤቱታው በሰበር አጣሪ ችሎቱ ተመርምሮ ተጠሪ የአመልካችን ንብረት ሳያስረክብ አመልካች የተጠሪን የግል ማህደር የማስረከብ ግዴታ ከመንግስት ሰራተኞች ጡረታ አዋጅ ቁ. 345/95 አንጻር ተጠሪ ባለበት ለመመርመር ቅሬታው ተጠሪን ያስቀርባል ብሎ ግራ ቀኙ ቀርበው የጽሁፍ ክርክራቸውን አድርገዋል።

የጉዳዩ አመጣጥና ይዘት ከላይ የተመለከተውን የሚመስል ሲሆን እኛም በበኩላችን አቤቱታው ለዚህ ሰበር ችሎት ሲቀርብ ከተያዘው ጭብጥ አንጻር ብቻ ጉዳዩን በሚከተለው መልኩ መርምረናል።

በመሰረቱ ተጠሪ በአመልካች ድርጅት ውስጥ ሲሰሩ በስራው አጋጣሚ በእጃቸው የገባውን የአመልካች ማንኛውም ንብረት የማስረከብ ግዴታ አለባቸው ወደተያዘው ጉዳይ ስንመለስ ተጠሪ በአመልካች ድርጅት ተቀጥረው ሲሰሩ በስራ አጋጣሚ የገባ የአመልካች ንብረት እንዳለ የተረጋገጠ ሲሆን ተጠሪ አስረክቤያለሁ ሲሉ አመልካች አላስረከቡም ብለዋል።

ዋናው ጉዳይ ንብረት ማስረከብ ያለማስረከብ ጉዳይ ለተጠሪ ጡረታ መውጫ ፎርማሊቲ ከማህበራዊ ዋስትና የተጠየቀን የግል ማህደር አመልካች አልሰጥም ማለት ይቻላል ወይስ አይቻልም የሚለው ሊታይ የሚገባው ጉዳይ ነው አመልካች በህ/ስምምነታችን አንቀጽ 9/7/ መሰረት ሰራተኛ ያለበትን ንብረት ሳያስረክብ ከማህበራዊ ዋስትና የታዘዘው የተጠሪን የግል ማህደር መላክ ይከለክላል ሲል ተጠሪ በበኩላቸው የህብረት ስምምነቱ አንቀጽ 9/7/ የሚከለክለው መሸኛና የስራ ልምድ ነው እንጂ በማህበራዊ ዋስትና የተጠየቀን የግል ማህደር አይደለም ብለዋል በመሆኑም ምንም እንኳን ከላይ የተጠቀሰው የህብረት ስምምነት በተዋዋሮች መሀከል ህግ

በመሆኑ ለማየት የሚቻል ቢሆንም ባለመቅረቡ አልታየም። የህብረት ስምምነት አመልካች ክርክር የሚደግፍ ቢሆንም የህብረት ስምምነት በህግ ለሰራተኞች የሚሰጠው መብት የበለጠ የሚጠቅሞ ሆኖ ካልተገኘ ተግባራዊ ሊሆን እንደማይችል በአዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 134/2/ ተፈጻሚ እንደማይሆን ይደነግጋል።

ሌላው ግን የመንግስት ሰራተኞች ጡረታ አዋጅ ቁ. 345/95ን ስንመለከት በአንቀጽ 47/2 ላይ ማንኛውንም አሰሪ /ግለሰብ/ ቀርቦ አስተያየትና መረጃ ወይም የጽሁፍ ማስረጃ እንዲሰጥ በማህበራዊ ዋስትና /በባለስልጣን/ ሲታዘዝ የመስጠት ግዴታ አለበት ይልና በዚህ አዋጅ አንቀጽ 44 ላይ እንደተመለከተው የጡረታ አበል የማግኘት መብት የዕዳ መያዣ ሊደረግ ወይም በውርስ ወይም በማናቸውም መንገድ ሊተላለፍ አይችልም ብሎ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 55/2/ ላይም ይህንን አዋጅ የሚቃረኑ ህጎችና ማሟያዎች ይህንን አዋጅ በሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚ አይሆኑም ይላል።

ይህንን ህግ መነሻ ስናደርግ ተጠሪ እንዳቀረቡት ዝርዝር የህብረት ስምምነቱ አንቀጽ 9/7/ ሰራተኛው ንብረት ባለስረክበ ጊዜ አሰሪ ለመያዝ የሚችለው የስራ ልምድና መሸኛ ካልሆነ በስተቀር በማህበራዊ ዋስትና የሚታዘዘውን ማንኛውንም ለጡረታ መውጫ የሚያስፈልግ ማስረጃ የመስጠት ግዴታ በመንግስት ሰራተኞች የጡረታ አዋጅ ቁጥር 345/95 ላይ የተጣለበት ስለሆነ ይህንን ላለመስጠት መስማማት የማይችልና የጡረታ መብትን የማግኘት መብት በእዳ መያዣ ሊደረግ እንደማይገባ ከመደንገጉም በተጨማሪ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 55/2 ላይም ይህንን ድንጋጌ የሚቃረን ህ/ስምምነት ተፈጻሚ እንደማይሆን የደነገገ በመሆኑ ተጠሪ የአመልካችን ንብረት ያልመለሰ ስለሆነ ሳይመልስ የተጠሪን የግል ማህደር ለማህበራዊ ዋስትና ሊልክ አይገባም በማለት የስር የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የሰጠውን ውሳኔ በመሻር የስር ከ/ፍ/ቤት አመልካች የተጠሪን ማህደር ለማህበራዊ ዋስትና እንዲልክ መወሰኑንና የክልል ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎትም ይህን ውሳኔ በማጽናት የሰጠው ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ጥሰት አለበት የሚያሰኝ ጉድለት ያላገኘን በመሆኑ ውሳኔው የሚነቀፍ ሆኖ አላገኘነውም

በመሆኑም የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሳ ኔ

1. በደቡብ ወሎ ዞን ክ/ፍ/ቤት በመ/ቀ 23359/ ታህሳስ 10 2008 ዓ.ም የአማራ ክልል ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በሰበር መ/ቁ 03-13048 በቀን ሚያዝያ 6 ቀን 2008 ዓ.ም የተሰጠው ውሳኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 348 /1/ መሰረት ጸንቷል።
2. ይህ ውሳኔ አመልካች በተጠሪ ላይ አለኝ የሚሉት ንብረት ካለ ከመጠየቅ አያግዳቸውም
3. በየደረጃ ለሚገኙ ፍ/ቤቶች የውሳኔ ግልባጭ ይተላለፍ
4. በዚህ ፍ/ቤት ተሰጥቶ የነበረው የአፈጻጸም እግድ ተነስቷል ይጻፍ
5. ግራ ቀኙ የዚህ ፍ/ቤት ወጪና ኪሳራ የየራሳቸውን ይቻሉ
መዝገቡ ተዘግቷል ተመላሽ ይደረግ ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

መ/ደ